

Asia: VN/19961/2023

Suomen yhdenntetyn energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivitys

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Toimiala- tai etujärjestö

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

1) Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen (NECP luku 2.1.1 ja 3.1.1)

-

Avoin vastaus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja nielujen kasvattamista koskien

3.1.1

Liikennettä koskevien toimien osalta olisi syytä mainita Orpon hallitusohjelman kirjaukset jakeluvelvoitteen ja polttoaineverotuksen muutoksista, joiden valossa NECP:ssa mainitut toimet eivät anna oikeaa kuvaa toimenpiteiden kehityssuunnasta.

Liikenteen jakeluinfratuen osalta mainitaan sähkön, vedyn ja biometaanin infratuet vuosien 2022-2023 osalta, mutta todettakoon, ettei kyseisenä aikana myönnetty yhdellekään biokaasun jakeluasemalle tukea, mikä johtui EU-valtiontukien päivityksestä.

Energy taxes-osiossa olisi hyvä mainita päätetyt toimet polttoaineverotuksen muuttamiseksi vähintäänkin hallitusohjelmakirjausten osalta.

Maatalous: osiossa mainitaan, että CAP27 on lisännyt ympäristö- ja ilmastokunnianhimon tasoa. Tässä yhteydessä todettakoon, ettei CAP27 kannusta merkittävässä määrin lisäisiin ilmastotoimiin eikä se ilmastotyökaluna ole alkuunkaan riittävä. Tarvitaan myös muita työkaluja maatalouden päästöjen vähentämiseksi.

2) Uusiutuvan energian edistäminen (NECP luku 2.1.2 ja 3.1.2)

-

Avoin vastaus uusiutuvan energian edistämistä koskien

2.1.2 Renewable energy

Sivulla 39 liikenteen biopolttoaineita koskevaan osioon olisi syytä laittaa hallitusohjelmassa päätetyt velvoitetasojen alentamiset myös vuosien 2025-2027 osalta, koska ne ovat tiedossa. Nyt teksti ei anna oikeaa kuvaa nykytilasta.

Haluemme huomauttaa, että Table 6 Renewable energy per sector and technology in the WEM projection [TWh of gross final consumption] -taulukossa esitetyt arviot biokaasun osalta ovat hyvin konservatiivisia. Vuonna 2023 biokaasun ja biometaanin yhteistuotanto oli lähes 1 terawattitunti, kun WEM-ennusteissa vuoden 2030 osaltakin esitetään 0,8 TWh.

Sivulla 40 mainitaan kansallinen biokaasuohjelma, joka julkaistiin tammikuussa 2020. Tekstiin olisi syytä tarkentaa, että ohjelmassa määritettiin toimenpiteitä vuosille 2020-2022 ja kansallisen biokaasuohjelman toimeenpano on tältä osin päättynyt. Biokaasun osalta NECP:ssä voitaisiin mainita, että Orpon hallitusohjelmassa biokaasun tuotantoa ja käyttöä aiotaan edistää monilla eri tavoin, joskin konkreettiset toimet puuttuvat.

3) Energiatehokkuuden edistäminen (NECP luku 2.2 ja 3.2)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus energiatehokkuuden edistämistä koskien

-

4) Energiaturvallisuus (NECP luku 2.3 ja 3.3)

-

Avoin vastaus energiaturvallisuutta koskien

2.3 Dimension energy security: Energiaturvallisuuden kaasua käsittelevässä luvussa tulisi kertoa vähintäänkin lyhyesti biokaasun ja muiden uusiutuvien kaasujen roolista. Nyt tarkastelu on yksinomaan maakaasussa.

5) Energian sisämarkkinat (NECP luku 2.4 ja 3.4)

-

Avoin vastaus energian sisämarkkinoita koskien

2.4.2, 2.4.3. ja 3.4.2 osioissa kaasun osalta ei mainita biokaasua, vaikka se on nopein keino korvata fossiilista kaasua ja se soveltuu sellaisenaan kuljetettavaksi ja varastoitavaksi nykyisessä kaasuinfraassa. Biometaanin voidaan myös tuoda Suomeen kaasuverkkoa pitkin ja nesteytettynä. Hyvä, että luvuissa tarkastellaan kattavasti vetyä.

6) Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (NECP luku 2.5 ja 3.5)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskien

-

Avoin vastaus muita kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman osia koskien. Mikäli mahdollista, kerro vastauksessasi mitä suunnitelman lukua vastauksesi koskee

Biokaasua ei ole sisällytetty kattavasti NECP:iin. Se puuttuu lähestulkoon kaikista kaasua koskevista osioista. Esimerkiksi 4.4 Dimension energy security-osiossa ei mainita biokaasua lueteltaessa kotimaiset uusiutuvat energialähteet; myöskään 5 IMPACT ASSESSMENT OF PLANNED POLICIES AND MEASURES-osiossa maatalouden yhteydessä ei ole biokaasua mainittu. Biokaasua on käsitelty Suomen NECP:ssa suhteellisen kattavasti liikennettä ja maataloutta koskevissa osioissa, mutta biokaasua ei kuitenkaan ole käsitelty kaasua koskevissa osioissa eikä NECP tunnista teollisen mittakaavan biokaasun tuotantoa (pl. maatalakohtaiset biokaasulaitokset).

Euroopan komission REPowerEU-tiedonannossa esitetään, että jäsenmaat asettaisivat kansalliset tavoitteet biokaasun ja biometanin tuotannon kasvattamiseksi NECP:ssä. Suurin osa jäsenmaista on tehnyt näin, mutta Suomen NECP:ssa ei tavoitetta ole esitetty. Suomessa tavoitteen asettaminen olisi tärkeää, jotta se antaisi selkeän suunnan kehitystyölle sekä välttämättömän tarpeen tehdä tiivistä yhteistyötä ministeriöiden kesken. 2.1.2 Renewable energy-osiossa mainittu kansallinen biokaasuohjelma ei ole kansallinen tavoite eikä strategia, sillä se oli käytännössä toimenpidelistaus vuosina 2020-2022 toteutettavista toimenpiteistä.

Biokaasun tuotanto on nyt 1 TWh, mutta tuotannon odotetaan kasvavan. Asiantuntijat ovat juuri arvioineet, että kotimainen biokaasun realistinen tuotantotasoin voisi olla 3 TWh vuonna 2030 (kts. Biokaasun tuotanto ja käyttö Suomessa 2030, 2035 ja 2040 (verkkajulkaisu). Suomen Biokierto ja Biokaasu ry. Helsinki. 2024. Saantitapa: www.biokierto.fi). Tällöin biokaasu voisi olla yli 10% kotimaisesta kaasunkulutuksesta, jos kaasun kokonaiskulutus olisi 20TWh.

Erityisesti maatalouden ilmastotoimet ovat hajanaiset ja kokonaisuutta on vaikea hahmottaa. Tämä käy selvästi ilmi Suomen NECP:ssä. Maatalouden ilmastotoimien osalta CAP esitellään NECP:ssä keskeisenä ohjauskeinona, mutta todettakoon, ettei CAP ole nykyisellään riittävä työkalu maatalouden päästöjen vähentämiseksi.

Maatalouden yhteydessä todetaan (3.1.1 GHG emissions and removals), ettei Suomella ole erillistä metaanipäästöjen vähentämisen strategiaa. Maatalouden kerrotaan olevan suurin metaanipäästölähde Suomessa. Metaanipäästöjen vähentämisen osalta mainitaan mm. CAP sekä erilaiset kokeilu- ja t&k-määrärahat. Tässä yhteydessä on huomattava, että isomman mittakaavan lannankäsittelyratkaisuja (biokaasulaitokset) rahoitetaan myös muilla kuin MMM:n määrärahoilla, potentiaalisesti TEM:n energiainvestointituilla ja sittemmin YM:n rakirahoituksella. Suomen RRF-rahoista on rahoitusta myönnetty toistaiseksi ainoastaan yhdelle lantabiokaasuhankkeelle, hakemuksia on kyllä ollut useita.

Biokaasu tarjoaa hyvän päästövähennyskeinon nimenomaan liikenteessä ja maataloudessa, tarjoten samalla myös keinon lisätä energiaomavaraisuutta ja -varmuutta. Biokaasun mahdollisuuksia ei ole Suomessa osattu vielä valjastaa, mikä johtuu toimien hajanaisuudesta, epämääräisyydestä ja koordinaation puutteesta. Liikenteen ja maatalouden osalta Orpon hallitusohjelmassa ei ole osoitettu selkeitä päästövähennystoimia tai toimet ovat ristiriitaisia (kuten jakeluvaikeuksiin esitetyt muutokset). Arviomme mukaan liikennettä ja maataloutta koskevien toimien epämääräisyys ja hajanaisuus ovat viivästyttäneet kansallisen biokaasusektorin kasvuloikkaa ja samalla erityisesti maatalouden ilmastotoimia.

Virolainen-Hynnä Anna
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry